

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Instrvctio R. P. Bartholomæi Riccii Societatis Iesv
Theologi De Modo Recte Meditandi De Rebus Divinis**

Ricci, Bartolomeo

Mogvntiæ, 1605

5 De actione intellectus circa ea, quæ conueniunt personæ ratione
bonorum gratuitorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59608](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59608)

Et sorores eius, nonne apud nos sunt? Tertio, quod natale eius solum esset vile. Vnde apud B. Ioannem dicunt. A Nazareth potest aliquid boni esse? Quarto, quod conuersaretur cum hominibus vilibus & contemptis; unde vocabant eum amicum publicanorum. Matt. II. Et alibi dicebant: Quare cum publicanis & peccatoribus manducat magister Vester?

De actione intellectus circa ea quae persona conueniunt ratione bonorum gratuitorum.

C A P. V.

PRI MV M quod de persona in Meditatione indagandum est, merito censetur gratiae diuinæ donum. Et quia varia sunt dona, inquirens sedulo, quibus & quot donis sit ornata.

Prima **GRATIA** dicitur **Præueniens**, vel excitans, quia hac gratia **DEVS** hominem præuenit, excitat, & auocat à peruersa vita ad bonam, vel à bona allicit ad meliorem; illi consulendo actus pœnitentiæ, & conuersionis, huic vero opera pietatis & deuotionis. Hæc autem inciramenta, vel **vocationes**

cationes variis modis à diuina maiestate fiunt.

1. Principio quidem, intellectum radiis suæ gratiæ illustrando, cuius beneficio quasi fulgore quodam in animam inmisso, homo insolita quadam claritate agnoscit peccati sceditatem, virtutum pulchritudinem, & omnium rerum mundanarum vanitatem. Sic affirmat S. Augustinus sermone 10. de Verbis Apost. *Spiritu Dei, inquit, aguntur illuminante, exhortante & animante.* Atque eodem modo patefacit fidei nostræ veritates.

2. Commouendo affectiones appetitus, vt amorem, timorem, dolorem, & alios. A quibus quando vehementes sunt, ratio trahitur ad amplectendam virtutem, & vitia detestanda. Hæ autem excitationes à Deo variis modis fiunt in hominibus secundum ordinem diuinæ sapientiæ.

Nam primo quosdam vocat tantum per internas inspirationes. vt se vocatum confiteretur B. Augustinus lib. 7. confess. c. 8. *Tu vero Domine, inquit, in aeternum manes, & non in aeternum traheris nobis, quoniam miseratus es terram, & cinerem, & placuit in conspectu tuo reformare deformia mea & stimulis internis agitabas me, Et impatiens essem, do-*

R. S. nec

nec mihi per interiorum aspectum certus esses.

2. Alios vocat per prædicationem, & Lectionem sacram. Quo modo conuersus est S. Antonius, cum legeretur in Euangelio S. Marci illud. *Si vis perfectus esse, & da pauperibus, & veni sequere me.* P. Ignatius quoque noster post vitas sanctorum lectas decreuit se dedere Pœnitentiæ, & vitæ spiritali.

3. Nonnullos vocat per aduersitates, & ærumnas temporales, sicut B. Lucas refert de filio prodigo, qui ad extremam redactus inopiam, *in se reuersus*, dixit: *Quanti mercenarij in domo Patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereo. Surgam, & ibo ad patrem meum, & discam, & cat.*

4. Alios quoque vocat per infirmitates, vt leprosos illos, de quibus B. Lucas scribit eos longe acclamasse. *IESV præceptor miserere nostri.* Et alios multos.

5. Alios aliis medijs, & flagellis ad officium reuocauit, vt S. Paulum, cui in terram afflicto & excæcato Dominus de cælo, vt habet Lucas, dixit: *Saule, Saule, cur me persequeris?*

6. Non

6. Nonnullos vocat occasione bonæ societatis. Sic prima vice vocatus est B. Petrus ad Apostolatam, nempe opera fratris sui S. Andrea, vt refert S. Ioannes, *Inuenimus Messiam*, inquebat Andreas, quod *Iona* est interpretatum Christus, & adduxit eum ad IESVM.

7. Alii denique per miracula conuersi sunt ad Dominum. quorum exempla multa sunt in Euangelio. S. Ioannes certe sigillatim de Apostolis commemorat, eos inspecto miraculo aquæ in vinum conuersæ, credidisse in Christum. *Et crediderunt*, inquit, *in eum discipuli eius.* Ioan. 6.

Hæc gratia, dum præbetur assensus, efficacior redditur, vt euenit in S. Paulo, nam vocanti Domino ilico respondit. *DOMINE quid me vis facere?* Inefficax autem est, quando non præbetur consensus, quem non præbuere, qui Matth. 22. cap. inuitati ad nuptias venire reuerunt, sed se excusarunt.

ALIA est gratia, quæ dicitur *ADIVVANS*, qua homo iam conuersus & iustus adiutus bona opera præstat, diuinis præceptis pareat, & tentationes occurrentes expugnat. De qua Christus respondit B. Paulo roganti
vt q

2. Cor. 12. vt à stimulo carnis liberaretur : *Suffi:it tibi gratia mea.*

EST & alia, dicta IUSTIFICANS, quæ est qualitas supernaturalis animæ inhærens, quæ eam in conspectu DEI pulchram reddit, amicitiamque & amorem eius conciliat. Hanc obtinuit Publicanus, cum longe stans, non audens oculos in cælum tollere dixit, *Domine propitius esto mihi peccatori.* Et vt testatur S. LUCAS cap. 18 *Descendit iustificatus ab illo,* id est, Phariseo.

LUC. 18.

VERVM & aliud genus gratiarum in scripturis inuenitur, quæ dicuntur GRATIS DATÆ, quæ à Deo homini ordinariè conceduntur ad vtilitatem aliorum, vt affirmat S. 1. Cor. 12, Paulus in priore epist. ad Corinthios. *Vnicuique,* ait, *datur manifestatio spiritus ad vtilitatem,* scilicet aliorum. vt distinguantur à gratiis quæ dantur præcipue ad vtilitatem propriam.

Eas autem B. Paulus hoc ordine ibidem enumerat. *ALI* quidem *per spiritum datur sermo sapientia,* alij autem *sermo scientia secundum eundem spiritum :* alteri *fides in eodem spiritu :* alij *gratia sanitarum :* alij *operatio virtutum :* alij *prophetia :* alij *discretio spirituum,* alij *genera linguarum,* alij *interpretatio sermonum.*

S. THO.

S. THOMAS pro maiori intelligentia eadem reuocat ad tria capita. Nam si instruendus sit quispiam in rebus fidei nostræ, necesse est, instructorem clara eius cognitione esse præditum: quæ si sit primorum eius principiorum, vt articulorum Symboli Apostolici, appellatur FIDES, non tamen illa, quæ inter virtutes Theologicas numeratur. Si vero clara illa cognitio sit conclusionum ex principiis deductorum, vocatur SAPIENTIA. Si autem his donis tertio adiungatur alicui DONVM SCIENTIÆ, vt ex naturalibus scientiis exempla desumere possit ad diuinas res clarius explicandas, perfecti instructoris munere fungetur.

EST præterea concionatori Euangelico necessarium, vt doctrinam suam confirmare, fideque dignam reddere possit MIRACVLIS, ac primo quidem ægris imperriendo sanitatem, cuius rei causa datur *gratia sanitatis*. Secundò mira quædam efficiendo, vt cum Christus sedauit maris tempestatem, obstupescenribus Apostolis, & dicentibus, vt refert B. Matthæus: *Quis est hic? quia mare & venti obediunt ei.* Huius rei causa datur Gratia VIRIVTVM, sicut ad prædicenda futura, donum PROPHETIÆ, & ad patefaciendas

ciendas arcanas cordium cogitationes, donum DISCRETIONIS spirituum.

TERTIO & postremo instructoris, vel Concionatoris munus est, accurate exponere quæ in diuinis scripturis continentur, & ideo magnam debet habere peritiam scripturæ verborum & phrasium. eoque à Deo datur donum *Interpretationis sermonum*. Idiomata quoque variarum gentium callere, vnde datur donum LINGVARVM.

In Gratiarum numero ponuntur & habitus Virtutum moralium infusi: quos vt dignoscere in personis queas, ex ipsarum actionibus, describam hic eorum nomina, reducendo eos ad quaterna capita 4 virtutum Cardinalium.

I. Est PRVDENTIA, quæ sub se velut species continet, consilium, iudicium, solertiam, & perspicacitatem.

II. Est IUSTITIA, quæ complectitur Commutatiuam & Distributiuiam, religionem, pietatem, obseruantiam, obedientiam, gratitudinem, vindictam, veritatem, affabilitatem, liberalitatem, & æquitatem.

III. FORTITVDO, quæ magnanimitatem,

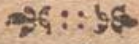

MEDITANDI PARS II. 159

tem, magnificentiam, constantiam, & perseverantiam.

IV. TEMPERANTIA, quæ sub se continet verecundiam, honestatem, abstinentiam, sobrietatem, virginitatem, continentiam, clementiam, modestiam, humilitatem, studiositatem, & eutrapeliam.

Sunt denique Virtutes Theologicae tres. *Fides, Spes, Caritas*. Et si locus occurret, poteris etiam aliquando convertere oculos mentis ad octo Beatitudines, ut fructus Spiritus sancti.

T R A-